

Međunarodna i međuuniverzitetska saradnja

Sadržaj

1. Strategija internacionalizacije Univerziteta u Sarajevu
2. Služba za međunarodnu saradnju UNSA
3. Međunarodne aktivnosti na Univerzitetu u Sarajevu
  - a. programski sadržaji
    - 3.1. tempus
    - 3.2. CEEPUS
    - 3.3. erasmus mundus
    - 3.4. mevlana
    - 3.5. strani studenti tzv. 'free moveri' i Višegrad fond
  - b. organizacijske aktivnosti
4. Međunarodne i međuuniverzitetske posjete, konferencije i skupovi
5. Međunarodna partnerstva
6. Članstva u mrežama, asocijacijama i drugim međunarodnim organizacijama
7. Cotutelle-združeni doktorski programi

1. Strategija internacionalizacije Univerziteta u Sarajevu

Internacionalizacija kao proces prožima sve sfere visokog obrazovanja. Internacionalizacija se pominje u smislu fizičke mobilnosti, akademske saradnje i prenosa akademskog znanja kao i međunarodnog obrazovanja. Ona podrazumijeva novu formu komuniciranja i interakcije među zemljama, s ciljem usvajanja međukulturalnih znanja i kompetencija. U okviru internacionalizacije, segment mobilnosti studenata, nastavnika i saradnika od iznimne je važnosti iz više razloga: jača kvalitet programa i izvrsnost istraživanja, jača akademsku i kulturnu internacionalizaciju evropskog visokog obrazovanja, saradnju i natjecanje među visokoobrazovnim institucijama. Istovremeno, mobilnost je postala simbol evropskog prostora visokog obrazovanja koji je iniciran da omogući lakšu prepoznatljivost i pokretljivost unutar Evrope, kao i s ciljem jačanja saradnje evropskih zemalja sa izvan-evropskim zemljama. Univerzitet u Sarajevu posjeduje specifičnu snagu koju baštini prije svega na svojoj akademskoj tradiciji i akademskoj kulturi djelovanja i otvorenosti prema svijetu zahvaljujući kojoj ni u najtežim vremenima nije prestao djelovati i zahvaljujući kojoj su uvijek postojali načini da se i u momentima kad je fizičko kretanje bilo nemoguće osjeti uticaj i duh međunarodnih aktivnosti. Dok su druge evropske zemlje 1990ih pristupale reformama visokoobrazovnih sistema, naš univerzitet je uslijed agresije prolazio kroz veoma turbulentno vrijeme što je dovelo do jaza u odnosu na zemlje članice Evropske unije. Potpuna međunarodna izolacija, s vrlo ograničenom komunikacijom s međunarodnom akademskom zajednicom i bez ikakvih veza sa evropskim trendovima visokog obrazovanja spriječila je razvoj politike u visokom obrazovanju. Boravak stranih studenata, nastavnika i saradnika je bio onemogućen. Bilo je potrebno vrijeme ne samo da se sustignu promjene nastale reformama od kojih je najznačajnija nastala uvođenjem ECTS sistema i kasnije potpisivanjem Lisabonske konvencije i Bolonjske deklaracije, ali i da se povrati izgubljeni osjećaj sigurnosti kod stranih studenata. Univerzitet u Sarajevu danas ulaže značajne napore kako bi pratio razvoj evropskog prostora visokog obrazovanja i svoje učešće u njemu. Maksimalni naponi se ulažu kako bi se obezbijedio pristup i učešće u međunarodnim projektima zato što su aktivnosti ove vrste praćene finansijskim podsticajnim mjerama kojima pojedinačne institucije ne bi imale pristup bez udruživanja sa drugim visokoškolskim institucijama niti ih mogu crpiti iz nacionalnih fondova.

2. Služba za međunarodnu saradnju

Međunarodne aktivnosti su složenije od domaćih. Internacionalizacija nije moguća bez široke palete usluga podrške. Institucije se razlikuju prema tome šta poduzimaju u pogledu nastave stranih jezika, nastave lokalnog jezika za strane studente, smještaja za strane studenta, informacijske i administrativne podrške, savjetovanja itd. Dodatna prepreka je nepostojanje nacionalnih šema mobilnosti i stipendijskih programa. Stoga se djeluje uglavnom prema programskoj strukturi. Uspješnost u programima međunarodne saradnje bez prateće organizacijske strukture koja bi to podržala iznimno je teško. Služba za međunarodnu saradnju Univerziteta u Sarajevu ima dvostruku ulogu; istovremeno pruža usluge u smislu redovnih međunarodnih aktivnosti, i priprema i implementira međunarodne strategije. Njena primarna uloga je koordinacija aktivnosti i razvoj međunarodnih odnosa s partnerskim univerzitetima i ostalim nastavnim, istraživačkim i drugim partnerskim institucijama i mrežama saradnje iz Evrope i svijeta. Cijeneći važnost umrežavanja i širenja informacija, te neophodnost djelovanja u saradnji sa prodekanima i koordinatorima za međunarodnu saradnju svih svojih organizacionih jedinica, ne samo da se podstaknu međunarodne aktivnosti u kojima smo angažovani, već i da se osobe uključe direktno u proces, tokom proteklog perioda u više navrata održani su sastanci sa prodekanima i koordinatorima, stvarajući od individualne inicijative okvir za međunarodnu saradnju. Predstavnici službe svakodnevno djeluju i kao konsultant svojim organizacionim jedinicama, pružajući im stručnu i savjetodavnu ulogu po pitanju raznih aktivnosti s međunarodnim karakterom.

Univerzitet u Sarajevu je partner u mnogim međunarodnim projektima mobilnosti (ERASMUS MUNDUS, CEEPUS, MEVLANA, VIŠEGRAD fond te bilateralna saradnja između fakulteta i akademija), u okviru kojih ova služba koordinira učesće svih naših organizacionih jedinica, kao i osigurava komunikaciju kroz svoje promotivne aktivnosti sa studentima, nastavnicima i saradnicima kako sa Univerziteta u Sarajevu, tako i sa univerzitetima iz regiona i šire, sa posebnim naglaskom na evropske programe mobilnosti. Neophodno je pružiti mogućnost studentima, nastavnicima i saradnicima da steknu lingvistička, kulturološka i obrazovna iskustva van svoje matične institucije, raditi na poboljšanju transparentnosti i priznavanju studija i kvalifikacija, te raditi na izgradnji kapaciteta ljudskih resursa¹.

Naša **misija** jeste jačanje internacionalizacije Univerziteta u Sarajevu predstavljanjem ove institucije kao savremenog univerziteta evropskog i svjetskog kvaliteta.

Vrijednosti prema kojima se vodimo i težimo su:

1. transparentnost i stručnost u radu,
2. njegovanje tradicije međunarodne saradnje,
3. širenje kulture otvorenosti ka stranim studentima, nastavnicima i saradnicima iz regiona, ali i šire,
4. promicanje vrijednosti međunarodne saradnje među studentima, nastavnicima i saradnicima Univerziteta u Sarajevu i
5. promicanje raznovrsnosti studijskih programa

---

¹ Više informacija o programskim sadržajima, rokovima za prijavu i ostalim informacijama dostupno je na informativnim portalima (medijska saopštenja, web stranice, stranice društvenih mreža, e-newsletteri, itd).

6. kontinuirano djelovanje u pravcu jačanja međunarodne vidljivosti i prepoznatljivosti.

Naša vizija jeste biti lider u regiji u oblasti međunarodne saradnje ulažući kontinuirane napore na jačanju svoje međunarodne vidljivosti i prepoznatljivosti Univerziteta kao cjeline i svih njegovih organizacionih jedinica. Uvodeći i razvijajući zajedničke studijske programe sa međunarodnim partnerima raditi na razvijanju instrumenata i aktivnosti koje se fokusiraju na razvoj međunarodnih i interkulturalnih kompetencija studenata kako bi studenti napustili univerzitet kao stručnjaci spremni da žive i rade u globaliziranom svijetu.

3. Aktivnosti međunarodne saradnje u akademskoj 2012/2013. godini

Visokoobrazovne institucije se značajno razlikuju po obimu kojem su pristupile implementaciji i razvijanju aktivnosti sa međunarodnim karakterom te sistemskim djelovanjem koje se može okarakterisati kao koherentna i ciljana politika ili čak strategija. Implementacija strategija o međunarodnoj saradnji ovisi o sinergijskom djelovanju programskih i organizacijskih struktura i sadržaja. Programske strukture odnose se na učešće u raznim međunarodnim programima koji mogu uključivati mobilnost studenata i nastavnika, internacionalizaciju kurikuluma, članstvo mrežama, itd. Nekoliko je programa koji su zasigurno najviše povezivali pojedince i institucije zemalja Zapadnog Balkana te doprinijeli provedbi reformi srodnih onim što je na partnerskim visokoškolskim institucijama zemalja članica Evropske unije postao standard. Programi Tempus, CEEPUS i Erasmus Mundus su uveliko doprinijeli internacionalizaciji univerziteta te provedbi reformi u skladu sa bolonjskim principima.

a. Programski sadržaji

3.1. TEMPUS

TEMPUS (Trans-European Mobility Scheme for University Studies) je program Evropske Unije koji je uspostavljen 1990.godine. Program sada pokriva ukupno 27 partnerskih zemalja, uključujući zemlje Zapadnog Balkana, Istočne Evrope, Centralne Azije, Sjeverne Afrike i Srednjeg Istoka.

Osnovni cilj Tempus programa je pružanje podrške partnerskim zemljama, uključujući Bosnu i Hercegovinu, u procesu modernizacije sistema visokog obrazovanja, a u skladu sa principima Bolonjskog procesa i Lisabonske strategije. Program promovira saradnju u oblasti visokog obrazovanja između Evropske Unije i partnerskih zemalja koje su uključene u Tempus program. Tempus projekti se implementiraju u partnerstvu između raznih interesnih grupa koje su uključene u visoko obrazovanje, uključujući obrazovne institucije, ministarstva, firme, nevladine organizacije, asocijacije, i druge organizacije iz EU i partnerskih zemalja. Saradnja se ostvaruje kroz razmjenu iskustava, znanja i praksa, kao i kroz zajedničku implementaciju projekata.

Tempus program pomaže proces modernizacije sistema visokog obrazovanja kroz niz intervencija, uključujući projekte strukturalnih mjera i zajedničke projekte. Projekti strukturalnih mjera doprinose razvoju reformi institucija i sistema visokog obrazovanja u partnerskim zemljama, i povećavaju kvalitet i važnost ovih institucija kao i usklađenost sa Evropskim principima i praksama. Zajednički projekti se zasnivaju na partnerstvu između institucija koje se bave visokim obrazovanjem u Evropskoj Uniji i drugim partnerskim zemljama. Cilj zajedničkih projekata je izrada i usavršavanje novih nastavnih planova i programa, nastavnih metoda i materijala, pružanje podrške osiguranju kvaliteta, i modernizacija menadžmenta i upravljanja institucijama visokog obrazovanja.

U periodu od 1996. do 2012. godine, uključujući i pripremnu fazu TEMPUS-a, Univerzitet u Sarajevu je učestvovao u 104 TEMPUS projekata, od toga kao partner u 84, kao akademski koordinator u 16 i kao grantholder u četiri projekta².

---

² U decembru 2012. godine, sačinjen je popis svih projekata u kojima je naš univerzitet učestvovao te je napravljena lista svih učesnika u tempus projektima.

Za svaki projekat, imenovan je voditelj iz reda akademskog osoblja koji se stara o implementaciji projektnih aktivnosti i u saradnji sa stručnim službama našeg univerziteta administrira projektnu dokumentaciju. U svrhu implementacije projekata, tokom akademske 2012 /2013. godine organizirane su različite aktivnosti.

Tempus BIHERIT

Trajanje: 2012. – 2014.

Partneri: Univerzitet u Sarajevu (BiH) – koordinator, Univerzitet u Ljubljani (Slovenija), Univerzitet u Primorskoj (Slovenija), Univerzitet u Beču (Austrija), Univerzitet u Kembridžu (Velika Britanija), Slobodni univerzitet u Berlinu (Njemačka), Univerzitet u Tuzli (BiH), Univerzitet u Banjoj Luci (BiH), i Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine (BiH).

Početkom februara održan je dvodnevni inicijalni sastanak predstavnika partnerskih institucija u Tempus projektu „Reforma nastavnog plana i programa nauka o baštini u Bosni i Hercegovini“ (BIHERIT – Curricular reform of heritage sciences in Bosnia and Herzegovina). Ovim projektom vrši se proces modernizacije nastavnog plana i programa na tri univerziteta u Bosni i Hercegovini (na Univerzitetu u Sarajevu, Univerzitetu u Tuzli i Univerzitetu u Banjoj Luci) iz oblasti historije i arheologije. Reforma programa uključuje sljedeće aktivnosti: reforma master studija arheologije na Univerzitetu u Sarajevu, modernizacija bachelor i master studija iz oblasti historije na sva tri univerziteta gdje bi se predstavili moduli iz oblasti baštine, arheologije, historije umjetnosti, te očuvanje/konzerviranje i studije o muzejima.

Također, u maju 2013. godine izvršen je monitoring implementacije Tempus projekta BIHERIT, na kojem su prisustvovali predstavnici Tempus ureda u BiH. Na osnovu razgovora sa učesnicima projekta, te na osnovu podnesene dokumentacije, data je pozitivna ocjena njegovoj implementaciji te su predložene aktivnosti za daljnu uspješnu implementaciju.

Krajem septembra održan je drugi sastanak Konzorcija i četvrti sastanak izvršne grupe predstavnika partnerskih institucija u ovom projektu. Na ovom sastanku izvršena je evaluacija dosad izvođenih aktivnosti, te napravljen plan i vremenski okvir za aktivnosti u narednom periodu.

Tempus QUALITY IN RESEARCH

Trajanje: 2011. – 2014.

Partneri: Univerzitet u Sarajevu (BiH) – koordinator projekta, Sveučilište u Mostaru (BiH), Univerzitet u Novom Sadu (Srbija), Državni univerzitet u Novom Pazaru (Srbija), Politehnički univerzitet u Tirani (Albanija), Univerzitet u Škodri (Albanija), Univerzitet Crne Gore (Crna Gora), Univerzitet "Westfälische Wilhelms" (Njemačka), Univerzitet Pariz 8 Vincennes (Francuska), Vaasa Univerzitet (Finska), WUA Austria (Austrija), Federalno Ministarstvo obrazovanja i nauke (BiH), Ministarstvo obrazovanja i sporta (Crna Gora)

Krajem 2013. godine održan je Benchmarking Workshop u okviru implementacije Tempus projekta «Quality in Research». Univerzitet u Sarajevu, kao koordinator projekta je predstavio dosadašnji rad i samo provođenje projekta, pri čemu je dat pregled metoda i komunikacijskih linija ovog projekta. Predstavljena je detaljna analiza dosad preduzetih aktivnosti, kao i ažurirani plan za 2013. godinu. Također se posvetila pažnja budućnosti projekta i aktivnostima za njegovu održivost. U okviru navedenog projekta, u decembru 2012. godine održana je konferencija na Univerzitetu u Novom Sadu kojom su predsjedavali članovi projektnog tima sa našeg univerziteta u svojstvu koordinirajuće institucije.

Tempus EQOPP

Trajanje: 2011. – 2014.

Partneri: Univerzitet u Sarajevu (BiH) - koordinator projekta, Sveučilište u Mostaru, Univerzitet u Zenici, Univerzitet u Banjoj Luci, Univerzitet u Istočnom Sarajevu, Univerzitet u Tuzli, Univerzitet Džemal Bijedić, Univerzitet u Bihaću, Fondacija za visoko obrazovanje SUS BiH, Udruženje studenata sa posebnim potrebama i volontera „Progres“ (Tuzla), Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke i Ministarstvo prosvjete i kulture RS, Univerzitet u Alicanteu (Španija), Katholieke Hogeschool Sint-Lieven (Belgija) i Ekonomski i poslovni univerzitet u Beču (Austrija)

U okviru projekta punog naziva *Jednaka prava za studente sa posebnim potrebama (Equal Rights for students with Special Needs)*, u 2013. godini osnovan je ured za studente sa posebnim potrebama. Ured je smješten u zgradi Filozofskog fakulteta. Održana je radionica sa nastavnicima i saradnicima na temu rada sa studentima sa posebnim potrebama.

Tempus INTERFACE

Trajanje: 2011. – 2014.

Partneri: Univerzitet „Karl Franzens“ u Grazu (Austrija), Univerzitet u Sarajevu (BiH), WUS Austrija (Austrija), Univerzitet za ekonomiju i poslovne studije u Beču (Austrija), Univerzitet u Liverpulu (Velika Britanija), Novi bugarski univerzitet (Bugarska), Univerzitet u Novom Sadu (Srbija), Univerzitet u Nišu (Srbija), Sveučilište u Mostaru (BiH), Univerzitet u Tirani (Albanija), Univerzitet „Sv. Kliment Ohridski“ Bitola (Makedonija), Prvi privatni univerzitet (Makedonija), Srbijanski kongres Unije (Srbija), Institut za Strateško istraživanje i obrazovanje (Makedonija), AbsolventInnenverein MIG (Austrija), Studentski Parlament Univerziteta u Sarajevu (BiH), studentska unija Sveučilišta u Mostaru (BiH), Evropska univerzitetska mreža obrazovanja (Belgija)

Dana 18. februara 2013. godine održana je monitoring posjeta Tempus ureda BiH povodom nastavka aktivnosti ovog projekta (Developing and setting up measures for initiating, enhancing and sustaining Higher-Education-Society-Cooperation). Monitoring posjeti su u ime Tempus ureda BiH prisustvovali direktor gospodin Suad Muhibić i gospođa Aida Marić, a u ime Univerziteta u Sarajevu prorektor prof. dr. Dženan Đonlagić, koordinator projekta. Na sastanku je izvršena analiza do sada realiziranih aktivnosti u okviru projekta „Interface“, te su pored standardnih procedura procjene i kontrole realiziranih projektnih aktivnosti dogovoreni i naredni koraci u procesu implementacije projekta na našem univerzitetu. Naredni sastanak na kojem su dogovorene aktivnosti do kraja projekta (14. april 2014.) održan je 19. februara. Sastanku su prisustvovali gospođa Maria Brunnhofer, WUS Austrija, i prof. dr. Dženan Đonlagić, prorektor.

Tempus BIHTEK

Trajanje: 2012. – 2015.

Partneri: Univerzitet KaHo Sint-Lieven (Belgija) - koordinator projekta, Univerzitet u Sarajevu, Sveučilište u Mostaru, Univerzitet u Zenici, Univerzitet u Banjoj Luci, Univerzitet u Istočnom Sarajevu, Univerzitet „Džemal Bijedić“ u Mostaru, Univerzitet u Bihaću, Univerzitet u Tuzli (BiH), Univerzitet u Vigu (Španija), Univerzitet u Paderbornu (Njemačka), Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta Bosne i Hercegovine (BiH), Agencija za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske (BiH), četiri ministarstva za obrazovanje u BiH i CEENQA (Dizeldorf).

Osnovni cilj Tempus projekta „Benchmarking kao instrument za unapređenje učinkovitosti visokog obrazovanja“ tiče se uvođenja metodologije benchmarkinga na univerzitete u Bosni i

Hercegovini kao sredstva modernog menadžmenta i kao najefikasnijeg metoda za jačanje kvaliteta.

Tempus SHEQA

Trajanje: 2010. – 2013.

Partneri: *KaHo Sint Lieven Hogeschool, Gent (Belgija) – koordinator projekta, Univerzitet u Sarajevu, Sveučilište u Mostaru, Univerzitet u Zenici, Univerzitet u Banjoj Luci, Univerzitet u Istočnom Sarajevu, Univerzitet u Tuzli, Univerzitet Džemal Bijedić, Univerzitet u Bihaću (BiH), Agencija za visoko obrazovanje i osiguranje kvaliteta (BiH), Univerzitet u Gironi (Španija), Koledž Cork Univerzitet (Irska), Univerzitet u Mariboru (Slovenija), Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Zapadno Hercegovačkog kantona (BiH), Ministarstvo obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo (BiH), Ministarstvo obrazovanja i nauke Republike Srpske (BiH), WUS Austria.*

U 2013. godini okončan je i projekat SHEQA (Strategic management of Higher Education Institutions Based on Integrated Quality Assurance System) u kojem smo imali ulogu partnerske institucije. Tim povodom u Mostaru je organizovan sastanak partnera gdje su predstavljene dosadašnje aktivnosti u sklopu projekta. Predstavljen je i software «Study Programmes register» pri čemu je održana i obuka za korištenje ovog software.

Tempus EQADE

Trajanje: 2010. – 2013.

Partneri: *Univerzitet u Heidelbergu (Njemačka) - koordinator projekta, Univerzitet u Palermu (Italija), Univerzitet Dunarea de Jos of Galati (Rumunija), Ministarstvo obrazovanja i kulture Republike Srpske (BiH), Agencija za visoko obrazovanje i osiguranje kvaliteta (BiH), te BH partneri: Univerzitet u Sarajevu, Sveučilište u Mostaru, Univerzitet u Zenici, Univerzitet u Banjoj Luci, Univerzitet u Istočnom Sarajevu, Univerzitet u Tuzli, Univerzitet Džemal Bijedić, Univerzitet u Bihaću*

Embedding Quality Assurance in Doctoral Education (EQADE) je još jedan Tempus projekat u kojem naš univerzitet učestvuje. Predstavnici Univerziteta u Sarajevu su prisustvovali drugom konzorcijskom sastanku u Palermu, Italija. Glavna tema sastanka je bila elaboriranje procedura, sistema i procesa osiguranja kvalitete i napretka na doktorskim studijima. Također, predstavljeni su EU modeli provođenja osiguranja koji bi mogli poslužiti kao primjer BH univerzitetima³. U okviru ovog Tempus projekta u ponedjeljak 20. maja 2013. godine Sarajevu obavljena je monitoring posjeta predstavnika Univerziteta u Palermu i WUS Austrije.

Tempus STREW

Trajanje: 2010. – 2013.

Partneri: *Middlesex Univerzitet (Velika Britanija), Univerzitet u Sarajevu (BiH), Centar za obrazovanje u Beogradu (Srbija), Agencija za visoko obrazovanje Irske (Irska), Univerzitet Aleksandër Moisiu u Draču (Albanija), Goce Delčev Univerzitet u Štipu (Makedoniju), Ministarstvo obrazovanja i sporta Crne Gore (Crna Gora), Univerzitet u Novom Sadu (Srbija)*

Univerzitet u Novom Sadu, kao koordinator Tempus projekta *Jačanje kapaciteta za strukturalne reforme na visokoobrazovnim institucijama u zemljama Zapadnog Balkana* (STREW Building Capacity for Structural Reform in HEI of Western Balkan Countries) je organizovao sastanak članova upravnog odbora ovog projekta na Jahorini. Glavna tema

---

³ projekat detaljnije predstavljen u dijelu koji govori o naučnoistraživačkom radu

sastanka je bila implementacija predviđenih aktivnosti sa ciljem da promjene na području visokog obrazovanja u zemljama Zapadnog Balkana budu uočljive.

Tempus EUREQA

Trajanje: 2012. – 2015.

Partneri: Fan S. Noli Univerzitet (Albanija), Univerzitet u Sarajevu (BiH), Univerzitet Luigj Gurakuqi (Albanija), Univerzitet u Tirani (Albanija), Univerzitet u Banjoj Luci (BiH), Sveučilište u Mostaru (BiH), Univerzitet u Prištini (Kosovo*), Univerzitet u Prizrenu (Kosovo*), WUS Kosovo (Kosovo*), Asocijacija Evropskih univerziteta (Belgija), Univerzitet u Dublinu (Irska), Politehnički Institut u Portu (Portugal), Roskilde Univerzitet (Danska), Univerzitet Istočne Finske (Finska), Univerzitet u Grazu (Austrija), Univerzitet u Ljubljani (Slovenija), Univerzitet umjetnosti u Hagu (Nizozemska)

Evropska univerzitetska asocijacija, kao koordinator projekta *Jačanja univerziteta kako bi ispunili svoju odgovornost za osiguranje kvaliteta* (EUREQA - Empowering universities to fulfil their responsibility for quality assurance), organizirala je dvije radionice na temu kvaliteta. Naš univerzitet je imao predstavnike na obje radionice.

Tempus DEPOCEI

Trajanje: 2012. – 2015.

Partneri: Univerzitet Alicante (Španije), Univerzitet Roehampton (Velike Britanije), Politehnički institut Leiria (Portugal), NISPACEE-nevladina organizacija (Slovačke) te partneri iz regije Zapadnog Balkana.

Projekt pod punim nazivom *Development of Policy-Oriented Training Programme in the Context of the European Integration* ima za cilj uspostavljanje centra za javne politike Evropske unije, izgradnju kapaciteta za istraživanje i provođenje obuke, provođenje pilot treninga za državne službenike, biznis sektor i aktiviste NVO sektora te doprinos cjeloživotnom učenju u zemljama korisnicama granta.

Tempus ENERESE

Trajanje: 2012. – 2015.

Partneri: Državni univerzitet u Novom Pazaru (Srbija), Univerzitet u Sarajevu (BiH), Univerzitet u Beogradu (Srbija), Univerzitet u Nišu (Srbija), Univerzitet u Banjoj Luci (BiH), Univerzitet Crne Gore (Crna Gora), Univerzitet u Ljubljani (Slovenija), Univerzitet u Žilini (Češka Republika), Aristotel Univerzitet u Solunu (Grčka), TU Bergakademie Freiberg (Njemačka), Komora inženjera u Srbiji (Srbija), Ministarstvo privrede Crne Gore (Crna Gora), Privredna komora Kantona Sarajevo (BiH)

Projekat *Energy efficiency, renewable energy sources and environmental impacts master study* ima za cilj pokretanje master studija iz energetske efikasnosti i zaštite životnog okoliša. Riječ je o interdisciplinarnom studiju iz oblasti tehničkih nauka.

Tempus NETREL

Trajanje: 2012. – 2015.

Partneri: Tehnološki univerzitet u Bratislavi (Slovačka), Masaryk Univerzitet (Češka Republika), Univerzitet u Portsmouth (Velika Britanija), Univerzitet u Sarajevu (BiH), Univerzitet u Novom Sadu (Srbija), Univerzitet u Beogradu (Srbija), Univerzitet u Banjoj Luci (BiH), Institut javnog zdravstva Republike Srpske (BiH), Vodovod Prnjavor (BiH), Federalni Agromediterranski zavod Mostar (BiH), Institut za javno zdravstvo Kantona Sarajevo (BiH), Agencija za zaštitu životne sredine (Srbija), Institut za javno zdravlje Vojvodine (Srbija), JKP Vodovod Novi Sad (Srbija)

Riječ je o projektu iz oblasti okoliša tj. voda – *Network for education and training for public environmental laboratories*. Ciljevi su između ostalog uzorkovanje priprema i analiza voda na specifične polutante te edukacija u ovoj oblasti. Uključene su i dvije laboratorije iz BiH.

Tempus: Razvoj informacijske pismenosti za cjeloživotno učenje i ekonomiju znanja u zemljama Zapadnog Balkana

Trajanje: 2011. – 2014.

Partneri: Tehnološki institut u Limericku (koordinator), Transilvanijski univerzitet u Brašovu (Rumunija), Univerzitet u Kreti (Grčka), Poljoprivredni univerzitet u Tirani (Albanija), Univerzitet „Fan S. Noli“ (Albanija), Univerzitet u Bihacu (Bosna i Hercegovina), Sveučilište u Mostaru (Bosna i Hercegovina), Univerzitet u Tirani (Albanija), Univerzitet u Priština, Kosovska Mitrovica, Univerzitet Crne Gore (Crna Gora), Univerzitet u Sarajevu (Bosna i Hercegovina), Univerzitet Middlesex (Velika Britanija), Državna i univerzitetska biblioteka (Kosovo)

Osnovni ciljevi Tempus projekta „Razvoj informacijske pismenosti za cjeloživotno učenje i ekonomiju znanja u zemljama Zapadnog Balkana“ (Developing information literacy for lifelong learning and knowledge economy in Western Balkan countries) su razvoj programa informacijske pismenosti za cjeloživotno učenje⁴

Tempus: Razvoj obrazovanja u oblasti ljudskih prava u srcu visokog obrazovanja

Trajanje: 2011.-2014.

Partneri: Roehampton Univerzitet (Velika Britanija), Univerzitet u Mannheimu (Njemačka), Univerzitet u Gothenbergu (Švedska), Univerzitet u Sarajevu (BiH), Univerzitet u Zenici (BiH), Univerzitet u Kragujevcu (Srbija), Univerzitet u Novom Sadu (Srbija), Univerzitet u Donjoj Gorici (Crna Gora), univerzitet Crne Gore (Crna Gora), Evropski univerzitet u Tirani (Albanija), Univerzitet u Beogradu (Srbija), Državni univerzitet u Irskoj (Irska), Univerzitet u Prištini (Kosovo*), Univerzitet u Tirani (Albanija), Helsinški Komitet za ljudska prava (Srbija), Journal School of Novi Sad (Srbija)

Projekat *Developing Human Rights Education at the Heart of Higher Education* je u vezi razvoja nastavnih planova i programa koji uključuju razvoj ljudskih prava kako bi se na univerzitetima pružilo obrazovanje iz ove oblasti u skladu sa pozitivnim praksama u zemljama u Evropskoj uniji. U okviru projekta, realizirana je ljetna škola filma koja je održana u Londonu. Dva naša nastavnika su učestvovala u radu ljetne škole.

U okviru konkursa Evropske komisije za dostavljanje Tempus programa, Tempus IV – šesti poziv naš univerzitet je u ulozi koordinatora dostavio projektne prijave za sljedeće projekte:

1. Training & Research for Academic Newcomers – TRAIN
  2. Introducing EMCI in BiH - Educating Conference Interpreters in BiH for the EU - ECIBIH
  3. Curricula Aligned to Legal and Professional Requirements
  4. Creation of Master Study Programmes in Environmental Engineering
  5. Interdisciplinary Doctoral Studies in Culture and Society of South-East Europe
- te 22 projektne prijave po pozivu partnerskih univerziteta iz zemalja članica Evropske unije.

3.2. CEEPUS

CEEPUS je Centralno evropski program razmjene za univerzitetskih studija zemalja centralne i istočne Evrope u okviru kojih srodne visokoškolske institucije formiraju tzv. mreže za

---

⁴ projekat detaljnije predstavljen u dijelu koji govori o izdavačkom radu

saradnju i razmjenu studenata, nastavnika i saradnika. Trenutno učestvuje 14 zemalja članica: Albanija, Austrija, Bugarska, Hrvatska, Češka Republika, Mađarska, Makedonija, Crna Gora, Poljska, Rumunija, Srbija, Slovačka i Slovenija. Sam program je nastao 1993. godine a Bosna i Hercegovina učestvuje od 2007. godine. Glavni cilj aktuelnog CEEPUS II i III programa jeste kreiranje univerzitetskih mreža koje će radeći na zajedničkim programima steći pravo na zajedničke diplome. Ostali ciljevi su doprinos izgradnji visokog obrazovanja i upotreba regionalne akademske mobilnosti kao strateškog programa za implementaciju Bolonjskih ciljeva.

Služba za međunarodnu saradnju koordinira aktivnosti u vezi sa zahtjevima studenata koji su izrazili interes da borave na našem univerzitetu kako u statusu tzv. 'free movera' tako i onih koji se kreću kroz formirane i odobrene mreže. Pruža se stručna i savjetodavna pomoć pri kreiranju mreža te pribavljanju potrebnih saglasnosti od strane našeg univerziteta o čemu se vodi evidencija. Imenuje se ekspert (prorektor za međunarodnu saradnju) koji je član nacionalne komisije za koordinaciju ovim programom. Program je u nadležnosti Ministarstva civilnih poslova Bosne i Hercegovine, odnosno entitetskih ministarstava. Ovo je jedini program međunarodne razmjene čija implementacija je u nadležnosti gore navedenih državnih tijela i za čije stipendije se planiraju i odvajaju sredstva iz državnog odnosno entitetskih budžeta. Nisu planirana sredstva za organizaciju funkcionisanja mreža već isključivo za stipendijeske iznose i putne troškove učesnika. Dok sa akademske strane postoji značajan interes za saradnjom u regiji centralne i istočne Evrope, postoji velika poteškoća u kašnjenju u isplata stipendija za odobrene boravke koja izaziva nezadovoljstvo kod studenata i nastavnika koji dolaze na naš univerzitet i koji nije u mogućnosti uticati na dinamiku isplate sredstava od strane Federalnog ministarstva obrazovanja Bosne i Hercegovine.

3. 3. Erasmus Mundus

Erasmus Mundus je program koji omogućava strukturiranu razmjenu studenata, nastavnika i saradnika visokoškolskih institucija zemalja Zapadnog Balkana i partnerskih EU univerziteta u oba pravca ali i jačanje institucionalnih kapaciteta kroz međuinstitucijsku saradnju. Ovaj program je finansiran od strane Evropske komisije i namijenjen je zemljama koje ne ostvaruju pravo učešća u krovnom Erasmus programu. Imajući na umu nepostojanje adekvatne domaće šeme za promociju mobilnosti, kontinuirano se ulažu maksimalni naponi za uključivanje u sve dostupne programe finansirane od strane Evropske komisije. Od 2008. godine naš univerzitet je ravnopravni partner Erasmus Mundus programa i u tom kontekstu je učestvovao u svih 15 odobrenih projekata čiji akronimi su: JoinEU-SEE I-V, BASILEUS I-V, EM2STEM, ERAWEB, EUROWEB I-II i SIGMA. Univerzitet u Sarajevu je jedina visokoškolska institucija iz regije Zapadnog Balkana koja je ostvarila pravo učešća u svakom Erasmus Mundus projektu. Ciljevi ovog programa su jačanje akademske, kulturne, političke, i ekonomske saradnje između zemalja članica Evropske unije i zemalja Zapadnog Balkana, jačanje kapaciteta međunarodne saradnje univerziteta zemalja Zapadnog Balkana, razmjenjujući iskustva i znanja u organizaciji programa mobilnosti za studente, nastavnike i saradnike s ciljem studiranja, zajedničkog izvođenja nastave, obuke, istraživanja, i prenosa 'know-how' i inovacija, te jačanje akademskih, jezičkih kao i društvenih i interkulturnih kompetencija studenata, nastavnika i saradnika.

Sastanci

Važan aspekt učešća u Erasmus Mundus programu je ravnopravno učešće u svim radno-konsultativnim sastancima u okviru navedenih projekata. U toku akademske 2012/2013 godine održano je nekoliko takvih skupova i info dana koji organizuju partneri – koordinatori projekata s ciljem boljeg upoznavanja sa partnerima, pravilima i aktivnostima projekta, izradi

finansijske analize, kao i njegovoj realizaciji i sumiranju rezultata. Ovi sastanci su ujedno i jedinstveni „brainstorming“ i prilika za lobiranje za buduće projekte. U projektu JoinEUSEE IV, naš univerzitet je imao ulogu sukoordinatora prve godine kad je ta uloga postala dostupna jednoj bh instituciji. Na taj način, operativni i tehnički kapaciteti naše institucije, kao i kompetencije uposlenika postaju i međunarodno vidljivi te doprinose jačanju ukupne međunarodne prepoznatljivosti naše institucije.

Sigma - novi projekat

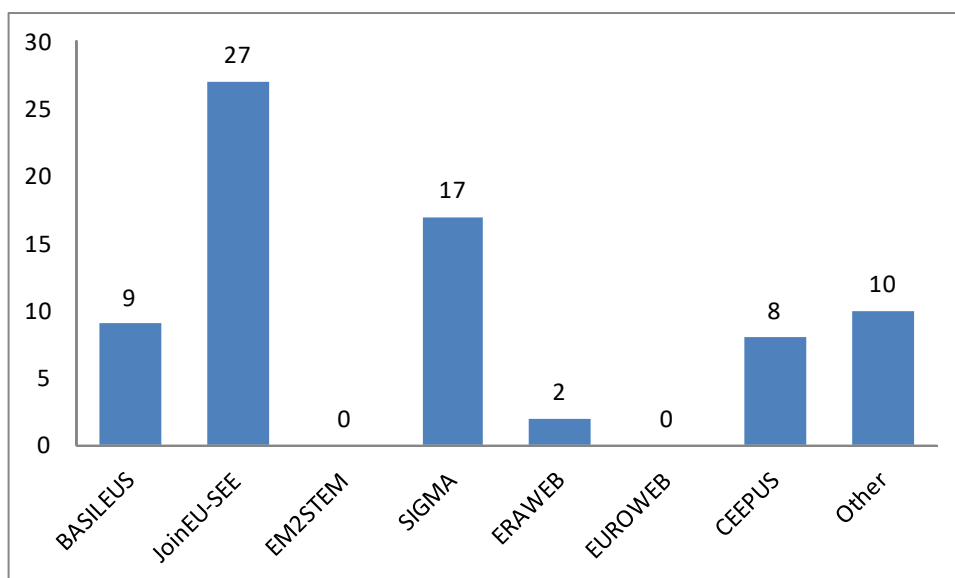
Evropska komisija je u toku akademske 2013/2014. godine pokrenula još jedan Erasmus Mundus projekat, pod nazivom SIGMA. U ovom projektu, za naše studente, nastavnike i saradnike ponuđeno je devet univerziteta u Evropskoj uniji, na koje se mogu prijaviti preko Erasmus Mundus prijavnih obrazaca na jednu od ponuđenih mobilnosti (bachelor, master, PhD, post doc i staff). Projekat SIGMA je rekonstruisani projekat EM2STEM u kojem je naš univerzitet učestvovao u akademskoj 2012/2013. godini. Glavni koordinator je Univerzitet u Varšavi (Poljska) te je tim povodom, u periodu od 23. do 26. oktobra 2012. godine prvi sastanak bio u glavnom gradu Poljske. Na sastanku su se predstavili svi učesnici iz Evropske unije i Zapadnog Balkana, a potom su definisani ciljevi, glavne aktivnosti kroz projekat, budžet i očekivani rezultati.

Erasmus Mundus u brojevima

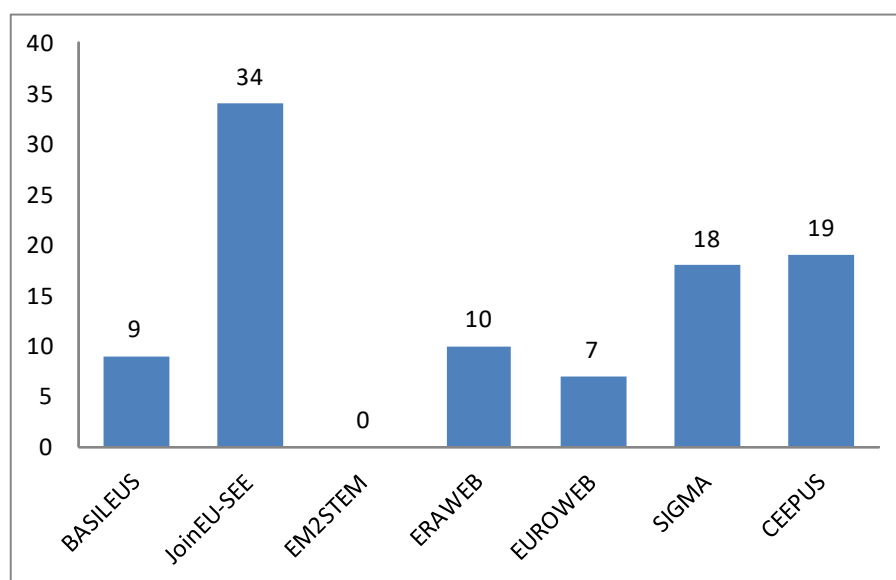
Kroz učešće u Erasmus Mundus, studenti, nastavnici i saradnici univerziteta su protekle akademske godine imali mogućnost da učestvuju u mobilnosti na oko 40-tak univerziteta širom Evropske unije. Istovremeno, studenti, nastavnici, saradnici tih partnerskih institucija imali su mogućnost realizovati svoj studijski i stručni boravak na našem univerzitetu.

U konkursu koji je otvoren početkom 2012/2013. godine, a za akademsku 2013/2014. godinu, pristiglo je 120 prijava studenata i akademskog osoblja iz EU i 350 prijava studenata, nastavnika i saradnika sa Univerziteta u Sarajevu. Predstavnici službe za međunarodnu saradnju vrše tehničku validaciju pristiglih prijava te upućuju prijave na fakultete i akademije na koje se odnose i koordiniraju proces odabira studenata i nastavnika u saradnji sa predstavnicima organizacionih jedinica. U segmentu prijema stranih studenata, evidentan je porast broja nastavnika koji su spremni uložiti dodatni angažman u rad sa stranim studentima, za čim se ukazala potreba radi nepostojanje redovne nastave na engleskom jeziku.

Kroz tabelu je prikazan pregled mobilnosti kroz Erasmus Mundus program na Univerzitetu u Sarajevu u akademskoj 2012/2013. godini:

Incoming studenti, nastavnici i saradnici u akademskoj 2012/2013. godini

Outgoing studenti, nastavnici i saradnici u akademskoj 2012/2013. godini

Krajem 2012. godine, otvoreni su novi konkursi za Erasmus Mundus stipendije za akademsku 2013/2014. godinu. Svi naši studenti, nastavnici i saradnici su se mogli prijaviti za sljedeće programe i njihove, pripadajuće, partnerske EU univerzitete:

BASILEUS

1. **Gent univerzitet, Belgija (koordinator)**
2. Lund univerzitet, Švedska
3. Univerzitet La Sapienza u Rimu, Italija
4. Univerzitet u Ljubljani, Slovenija
5. Univerzitet Sv. Kliment Ohridski u Sofiji, Bugarska
6. Institut za tehnološko obrazovanje „Alexander“ u Solunu, Grčka
7. Univerzitet u Heidelbergu, Njemačka
8. Univerzitet u Deustu, Španija
9. Univerzitet u Nici, Francuska

JoinEU-SEE

- 1. Univerzitet u Gracu, Austrija (koordinator)**
- 2. Univerzitet u Sarajevu (sukoordinator)**
- Masaryk univerzitet u Brnu, Češka Republika
- Univerzitet u Bolonji, Italija
- Univerzitet u Granadi, Španija
- Univerzitet Antwerpen, Belgija
- Slobodni Univerzitet u Berlinu, Njemačka
- Univerzitet u Mariboru, Slovenija
- Univerzitet Cardiff Metropolitan, Velika Britanija
- Univerzitet u Arhusu, Danska
- Univerzitet u Montpellieru, Francuska

ERAWEB

- 1. Holandski institut za zdravstvene studije u Rotterdamu, Holandija (koordinator)**
- Univerzitet za zdravstvene studije i medicinsku informatiku, Hal, Austrija
- Univerzitet Ludwig-Maximilian, Minhen, Njemačka
- Katolički univerzitet svetog srca, Milano, Italija
- Univerzitet u Torinu, Italija

EUROWEB

- 1. Univerzitet Malardalen, Västeras, Švedska (koordinator)**
- Univerzitet u Paderbornu, Njemačka
- Univerzitet Vrije u Amsterdamu, Holandija
- Univerzitet u Vestminsteru, Velika Britanija
- Politehnički univerzitet u Bukureštu, Rumunija
- Univerzitet Balearskih otočja, Španija
- Univerzitet „Sv. Kliment Ohridski” u Sofiji, Bugarska
- Univerzitet L'Aquila, Italija
- Univerzitet Åbo akademija, Turku, Finska

SIGMA

- 1. Univerzitet u Varšavi, Poljska (koordinator)**
- Slobodni univerzitet u Berlinu, Njemačka
- Lund univerzitet, Švedska
- Univerzitet u Milanu, Italija
- Univerzitet u Montpellieru, Francuska
- Univerzitet Twente, Holandija
- City Univerzitet u Londonu, Velika Britanija
- Univerzitet u Salzburgu, Austrija
- Tehnološki univerzitet u Vroclavu, Poljska

3.4. Mevlana

Program Mevlana je program razmjene između turskih i naših visokoobrazovnih institucija u kojem Ministarstvo obrazovanja Turske pokriva troškove mobilnosti. Program je odmah izazvao interes među saradnicima univerziteta. U sklopu Mevlana sporazuma sa Univerzitetom Ondokuz Mayis prijavljeno je 10 predstavnika turskih univerziteta - nastavnika

i studenata za boravak u 2013/2014. akademskoj godini, a 15 nastavnika našeg prijavilo se za boravak na ovoj turskoj visokoškolskoj instituciji.

U 2013. godini potpisan je protokol između Univerziteta u Sarajevu i turskog Univerziteta „Ondokuz Mayıs“ iz Samsuna o saradnji u okviru projekta Mevlana a sljedeći univerziteti su ponudili saradnju u okviru tog programa:

1. Trakya University, www.trakya.edu.tr ;
2. Dunlupinar University , www.dpu.edu.tr ;
3. Kirikkale University, www.kku.edu.tr
4. Yıldırım Beyazıt University, www.ybu.edu.tr;
5. Mehmet Akif Ersoy University, <http://mevlana.mehmetakif.edu.tr> ,
6. Belkesir University, www.balikesir.edu.tr
7. Dicle University, www.dicle.edu.tr

U okviru potpisanog sporazuma između Univerziteta u Sarajevu i Univerziteta Ondokuz Mayıs iz Samsuna u zimskom semestru naredne akademske godine dolaze dva studenta na boravak od 8 mjeseci - dva semestra i to na Odsjek za germanistiku Filozofskog fakulteta i na PMF, Odsjek za hemiju.

Važno je napomenuti da dnevnice koje turski partneri mogu ponuditi (sredstva koja odobrava Ministarstvo obrazovanja Republike Turske) iznose 39 turskih lira za ovu akademsku godinu. Ovaj iznos trebalo bi da pokriju troškove ishrane i smještaja što je u većim gradovima gotovo nemoguće. Činjenica da naši nastavnici nemaju fond na koji bi mogli aplicirati za potporu – dopunu sredstava, ima za rezultat manji broj učesnika MEVLANA programa u odnosu na mogućnosti koje nude partnerske institucije.

3.5. Strani studenti tzv. 'free moveri'

Tokom proteklog perioda zaprimljeno je više zahtjeva stranih studenata koji su izrazili interes da semestar ili dva provedu na našem univerzitetu a koji nisu uključeni ni u jedan program saradnje. Pripremljen je prijavni obrazac u skladu sa praksom EU univerziteta te je za svaki zahtjev provedena procedura koja uključuje:

- utvrđivanje nivoa studija kandidata;
- utvrđivanje studijske oblasti;
- upućivanje kandidata nadležnoj instituciji i osobi na toj instituciji zaduženoj za poslove međunarodne saradnje ili rada sa studentima;
- koordinacija prijema na fakultet ili akademiju.

Posebnu pažnju naš univerzitet poklanja studentima - osobama koje se nalaze izvan Bosne i Hercegovine uslijed agresije na Bosnu i Hercegovinu. Njihov zahtjev da dio svog studija provede na ovoj instituciji obrađuje se po hitnoj proceduri zahvaljujući spremnosti naših fakulteta i akademija primaju se po hitnom postupku.

VIŠEGRAD fond

Međunarodni Višegrad fond nudi mogućnost stipendiranja magistarskih i doktorskih studija u trajanju od 1-2 semestra. Uključuje sljedeće zemlje: Albaniju, Armeniju, Azerbejdžan, Bjelorusiju, Bosnu i Hercegovinu, Češku Republiku, Mađarsku, Kosovo, Makedoniju, Crnu Goru, Poljsku, Rusiju, Srbiju, Slovačku i Ukrajinu. Svake godine, naš univerzitet primi određeni broj stranih studenata kroz ovaj program stipendiranja za što se administrativna procedura provodi u okviru djelatnosti službe za međunarodnu saradnju.

b. Organizacijske aktivnosti

Info dani

S ciljem diseminacije informacija o mogućnostima koje se pružaju našim studentima, nastavnicima i saradnicima, služba za međunarodnu saradnju organizuje info dane. Ovi događaji predstavljaju svojevrsnu priliku za direktan kontakt sa što je moguće više studenata, nastavnika i saradnika tokom kojih se promoviraju sve aktivnosti našeg univerziteta koje imaju međunarodni karakter. Kad je riječ o projektima mobilnosti, ovo je prilika da se predstavi mobilnost kao pojam, zatim individualni i institucionalni efekti mobilnosti, kao i dostupni konkursi (projekti) u datom momentu. U okviru info dana organizirane su radionice kako poboljšati prijave za stipendije za mobilnost od pisanja motivacionog pisma, pisma preporuke do prikupljanja potrebnih dokumenata. Nakon jednog centralnog info dana, koji obično bude u novembru u Svečanoj sali slijede info dani – prezentacije projekata mobilnosti ERASMUS MUNDUS, CEEPUS, bilateralna saradnja, S4WB.eu na fakultetima i akademijama i drugim organizacionim jedinicima. Info dani (ukupno je održano 18 info dana) čine jedinstvenu priliku za jačanje kontakata između centralnog ureda za međunarodnu saradnju i naših organizacionih jedinica. U toku akademske 2012/2013. godine, u saradnji sa diplomatsko-konzularnim predstavništvima i drugim stranim uredima, organizovani su info dani sa partnerima kao što su Svjetska banka, Transparency International, te ambasade Japana, Sjedinjenih Američkih Država, Njemačke, Velike Britanije, Češke Republike, Španije i Malezije. U saradnji sa Njemačkom ambasadorom i DAAD asocijacijom, 20. septembra 2013. godine je u prostorima našeg univerziteta otpočela sa radom DAAD kancelarija u kojoj studenti, nastavnici i saradnici mogu dobiti informacije o mogućnostima akademske saradnje i stipendijama za boravak u Saveznoj Republici Njemačkoj.

Treći sajam stipendija

Kako bi se na što bolji način promovirala važnost stipendija i bilo koje vrste finansijske pomoći za povećanje pristupa visokom obrazovanju, dana 17. oktobra 2012. godine na Mašinskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu je održan Treći sajam stipendija. Sajam stipendija je otvorio rektor prof. dr. Muharem Avdispahić, pri čemu je istakao da je organizacija ovog događaja jedan od nacina na koji koračamo ka evropskom akademskom prostoru. Na sajmu su učešće uzele institucije koje predstavljaju različite oblike finansijske podrške (stipendije, jednokratnu finansijsku podršku, kredite, zajmove itd.) bh. građanima za studij u Bosni i Hercegovini ali i inozemstvu (vladine i nevladine organizacije, diplomatsko-konzularna predstavništva, centri civilnih inicijativa, lokalne zajednice, strane institucije, kulturni centri i dr.). Glavni cilj Trećeg sajma stipendija je promoviranje važnosti stipendija za otvaranje i povećanje pristupa visokom obrazovanju. Stipendije imaju ključnu ulogu u uklanjanju finansijskih prepreka pristupu visokom obrazovanju, te izravno utječu na povećanje broja visokoobrazovanih osoba koje će doprinosti daljnjem ekonomskom razvoju Bosne i Hercegovine, te stvaranju društva utemeljenog na znanju. Ovaj Sajam se tradicionalno održava ne tereteći budžet našeg univerziteta te se za njegovu organizaciju već tri godine zaredom koristi namjenski grant Fondacije kralja Baudouina iz Brisela, Belgija. Organizaciju Sajma su i ove godine pomogli Mašinski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Studentski parlament Univerziteta u Sarajevu i Udruženje „Spajalica“ kao medijski partner koji je pratio organizaciju i održavanje sajma preko web portala www.stipendije.ba.

Sastanak stručnih saradnika u sklopu projekta Fondacije kralja Baudouina sa partnerskim univerzitetima na Zapadnom Balkanu

Služba za međunarodnu saradnju Univerziteta u Sarajevu je korisnik granta Fondacije kralja Baudouina za promociju mobilnosti između zemalja Zapadnog Balkana i Evropske unije. Tom prilikom, organizovan je godišnji sastanak na kojem je izvršena evaluacija rada u protekloj akademskoj godini kao i planiranje aktivnosti u narednoj akademskoj 2012/2013. godini. Trodnevni sastanak je održan u Miločeru, Crna Gora od 09. do 11. oktobra 2012. godine. Sastanku su prisustvovali predstavnici univerziteta u zemljama Zapadnog Balkana (korisnici granta) i predstavnik Fondacije kralja Baudouina, dr. Stefan Schafers. Univerziteti iz zemalja Zapadnog Balkana koji su korisnici granta su: Univerzitet u Podgorici, Univerzitet u Beogradu, Univerzitet u Kragujevcu, Univerzitet u Novom Sadu, Univerzitet u Prištini – Kosovska Mitrovica, Univerzitet u Nišu, South East European University i Univerzitet u Sarajevu. Predstavnici zapadnobalkanskih univerziteta predočili su svoje aktivnosti iz akademske 2011/2012. godine, a koje se odnose na promociju mobilnosti studenata, nastavnika i saradnika, naveli primjere uspješnih rezultata i problemima sa kojima su se susretali, kao i prezentacija aktivnosti za narednu akademsku godinu. Na sastanku je bilo riječi o poduzimanju zajedničkih koraka u promociji mobilnosti za zemlje Zapadnog Balkana, fokusirajući se na jaču medijsku promociju.

Studentsko preduzetništvo

U okviru projekta Studentsko preduzetništvo/poduzetništvo, koji realizira Centar za istraživanja i studije GEA, a podržava Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID), započeo je edukativni program pod sloganom „Imam ideju“. U okviru promocije programa održane su info prezentacije na kojima je studentima predstavljen projekat i predstojeće takmičenje za najbolju poslovnu ideju.

U ponedjeljak 18. marta 2013. godine počeo prvi trodnevni training modul o temi „Kako do dobre poslovne ideje?“. Kroz četiri training modula studentima i studenticama je pružena prilika da kroz interaktivne i praktične radionice i predavanja nauče kako da svoje ideje pretvore u poslovne planove. Nastavu vode istaknuti stručnjaci i već dokazani preduzetnici iz BiH koji će studentima prenijeti svoja znanja i iskustva.

Nakon odslušane četrnaestodnevne nastave polaznici su dobiti certifikat o učešću u Školi za poslovne ideje kao i šansu da timski ili pojedinačno kandidiraju svoje poslovne planove za finansiranje. Autori devet najboljih poslovnih planova, po tri u Banjoj Luci, Mostaru i Sarajevu, dobiju nagradu od 4000 USD koja je namijenjena implementaciji predloženog poslovnog plana. Pored toga, i za druge učesnike programa osigurane su i dodatne vrijedne nagrade.

Sajam knjiga i učila

Na tradicionalnom Sajmu knjiga koji se održao u aprilu 2013. godine u Sarajevu, predstavljene su fakultete i akademije za buduće bruce, kao i univerzitetska izdanja, a Služba za međunarodnu saradnju je predstavila brošure i publikacije koje prezentiraju aktivnosti ovog univerziteta sa međunarodnim karakterom.

Career StartUp Day

Na *Career StartUp day 2013* - Sajmu Ekonomskog fakulteta u Sarajevu prezentirane su mogućnosti za daljnje napredovanje studenata završnih godina, praksu ili rad, a s ciljem podsticanja nastavka obrazovanja, nakon završenog prvog ciklusa studija, predstavljene su projekti mobilnosti Erasmus Mundus 2 i web stranica S4WB.eu.

Orijentacijski programi

Po uzoru na svjetske univerzitete, studentima Univerziteta u Sarajevu koji idu u razmjenu i inostranim studentima koji dolaze na naš univerzitet organizira se orijentacijski program tokom kojeg se studenti upoznaju sa akademskim i praktičnim informacijama o Univerzitetu i gradu u kojem borave.

Orijentacijski program za strane studente, nastavnike i saradnike

U oktobru 2012. godine, organizovan je orijentacijski program za strane studente koji borave na našem univerzitetu. Strani studenti su upoznati sa radom i djelovanjem Univerziteta, te su im date potrebne akademske i praktične informacije. Uticaj mobilnosti na evropeizaciju i evropske tokove je značajan, ona ne podrazumijeva samo akademsku razmjenu, već je nekad sredstvo za razvijanje ili promjenu kulture ponašanja, sredstvo za nadilaženje prepreka i razvijanja pozitivnijih pogleda na partnerske zemlje i jačanje empatije među kulturama. Stoga je jedan od ciljeva orijentacijskog programa razvijanje osjećaja dobrodošlice te upoznavanja sa kulturom i običajima naše zemlje. Studenti su imali priliku obići grad Sarajevo sa profesionalnim turističkim vodičem, te posjetiti i druge krajeve Bosne i Hercegovine. Pored ovog, omogućene su im slobodne aktivnosti tokom boravka u Sarajevu kao što je besplatno korištenje Olimpijskog bazena „Otoka“, filmska projekcija po želji u multiplexu Cinema City u Sarajevu, besplatne turističke ture kroz Sarajevo, itd.

Orijentacijski program za domaće studente, nastavnike i saradnike

Nakon konkursa za Erasmus Mundus programe, objavljenog krajem 2012. godine, u maju 2013. godine objavljeni su rezultati dobitnika i korisnika stipendija za akademsku 2013/2014. godinu. Nakon završetka konkursa i donošenja odluke o izabranim stipendistima, u junu 2013. godine organizovan je sastanak s ciljem boljeg upoznavanja za programom, uslovima kao i aktivnostima koje trebaju izvršiti prije polaska u zemlju u kojoj će provesti određeni period mobilnosti, te obavezama prema matičnoj instituciji tokom i nakon same mobilnosti. Ovom aktivnošću ciljano se djeluje na što efikasnije priznavanje rezultata ostvarenih tokom mobilnosti po povratku na matičnu instituciju ali i na jačanje svijesti o potrebi predstavljanja našeg univerziteta tokom boravka u inostranstvu.

Škola za bosanski/hrvatski/srpski jezik

Kako bi obezbijedili što bolje snalaženje i razumjevanje „studiranja i života“ u Sarajevu, te promovirali nacionalni i kulturni identitet naše zemlje za potrebe stranih studenata, a u okviru orijentacijskog programa, organizovana je škola bosanskog/hrvatskog/srpskog jezika pod nazivom „Učimo bosanski“. Škola se sastoji od intenzivnih kurseva na početku akademske 2012/2013. godine (sedam dana po pet sati dnevno), nakon čega se, prema dogovoru sa studentima i profesorima, kurs održava jednom ili dva puta sedmično u okviru zimskog semestra.

Web:

Svakodnevno se ažurira sekcija *Međunarodna saradnja* oficijalne web stranice informacijama koji utiču na proces internacionalizacije univerziteta. S ciljem filtriranja opštih informacija u odnosu na brojne informacije specifične za mobilnost, krajem 2012. godine, pokrenuta je i posebna web stranicu www.erasmus-uns.ba na kojoj se nalaze informacije u vezi sa Erasmus Mundus programom, o ponudi ovog programa, koracima prilikom prijavljivanja na stipendiju, akademske i praktične informacije, iskustva nekih od dosadašnjih stipendista, te informacije o promotivnim materijalima dostupnim u okviru službe. Informacije koje su dostupne studentima, kao i nastavnicima i saradnicima kreirane su kroz duže istraživanje i izradu promotivnih materijala te se pored web promocije, distribuiraju i kroz sastanke, info dane i

sajmove. Sve informacije koje su dostupne na webu su u dvojezičnoj formi (bosanski i engleski).

Promotivni materijali

U svrhu promovisanja međunarodnih aktivnosti i u akademskoj 2012/2013. godini priređen je adekvatan promotivni materijal, te ažuriran postojeći promotivni materijal kao napr:

- Zbirka uputa za mobilnost (na bosanskom jeziku)
- Study Programme Guide (na engleskom jeziku)
- Exchange Student Guide (na engleskom jeziku)
- Vodič kroz Treći sajam stipendija (dvojezično – bosanski i engleski)
- Promotivni prospekti o radu Službe za međunarodnu saradnju (dvojezično – bosanski i engleski)
- Vodiči za mobilnost za studente (razmjena i degree) i za osoblje (engleski jezik)
- Iskustva – promotivni materijal sa iskustvima bivših stipendista projekata mobilnosti (bosanski jezik)
- Vodič kroz orijentacijski program za ERASMUS MUNDUS stipendiste (na bosanskom jeziku)
- E-newsletter – mjesečni izvještaj o radu Službe za međunarodnu saradnju koji šaljemo našim partnerima
- Izrada idejnih rješenja za *outdoor* medijski prostor (billboardi, city light, stubni panoi, poster)

Medijska promocija

Pored svih navedenih aktivnosti, predstavnici menadžmenta i stručni saradnici gostovali su na televizijskim i radijskim stanicama, pripremali izjave i tekstove za štampane i web medije, sve s ciljem jačanja interne i eksterne vidljivosti kako naše institucije, tako i njenih napora u oblasti internacionalizacije.

4. Međunarodne i međuuniverzitetske posjete, konferencije i skupovi

Četvrtog oktobra 2012. godine u saradnji sa Ambasdom Francuske održana je konferencija na temu „Kako uskladiti religiju i politiku u savremenoj demokratiji“, a 27. marta u okviru dana frankofonije 2013. održano je predavanje na temu „Univerzitetska agencija frankofonije: akcije, podrške i zajednički projekti u saradnji sa Ambasdom Francuske i Ambasdom Rumunije .

22. maja 2013. godine u saradnji sa Univerzitetom „La Sapienza“ u Rimu organizirana je konferencija na temu univerzitetske saradnje u promociji mira i integracije na Balkanu.

Slijedi kratka informacija o posjetama gostiju iz inostranstva i diplomatsko-konzularnih predstavništava

Posjeta delegacije Univerziteta o naukama o životu iz Norveške

Delegaciju je na sastanku od 3. oktobra 2012. prevodio prof. dr. Bishal K. Sitaula a domaćini su bile Mr. Nina Begović i Ljiljana Šulentić. Predstavili su projekat koji realiziraju sa Poljoprivredno-prehrambenim fakultetom“ "Agricultural Adaptation to Climate Change - Networking, Education, Research and Extension in the West Balkans", koji finansira Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Norveške kroz program HERD - Programme for Higher Education, Research and Development 2010-2014; Peace, reconciliation and democracy initiatives in the Western Balkans

Posjeta direktora Evropske organizacije za javno pravo

Četvrtak 4. oktobra 2012. godine: Nj. E. gospodin Karolos Gadis, ambasador Grčke u Bosni i Hercegovini, i prof. dr. Spyridon Flogaitis, direktor Evropske organizacije za javno pravo (EPLO). Prilikom sastanka je profesor Flogaitis predstavio historiju i rad organizacije na čijem je čelu. Profesor Flogaitis je izrazio želju da i Univerzitet u Sarajevu postane članom i priključi se radu Evropske organizacije za javno pravo te predstavio moguće modalitete saradnje koji uključuju obrazovni i naučnoistraživački rad s ciljem edukacije mladih ljudi, posebno u sektoru javne uprave. Dogovoreno je da će se u narednom periodu poduzeti administrativne procedure s ciljem ostvarivanja saradnje u okviru predloženih projekata.

Posjeta rektora Internacionalnog univerziteta Burch

Ponedjeljak, 15. oktobra 2012. godine: prof. dr. Hüseyin Padem, rektor Internacionalnog univerziteta Burch (IBU), prof. dr. Kemo Sokolija, predsjednik Upravnog odbora Univerziteta u Sarajevu, i prof. dr. Fahrudin Rizvanbegović. Tema: sporazum o akademskoj saradnji Univerziteta u Sarajevu i Internacionalnog univerziteta Burch (IBU) koji je potpisan 2011. godine te mogućnosti poboljšanja i jačanja akademske i kulturne saradnje između ove dvije visokoškolske institucije.

Posjeta NJ. E. gospodina Eid bin Mohammed Al-Thakafi, ambasadora Kraljevine Saudijske Arabije

Ponedjeljak, 15. oktobra 2012: NJ. E. gospodin Eid bin Mohammed Al-Thakafi, ambasador Kraljevine Saudijske Arabije u BiH, i prof. dr. Khalid Addamigh, direktor Kulturnog centra „Kralj Fahd“ u Sarajevu. Tema: nastavak saradnje Univerziteta u Sarajevu sa Ambasadom Kraljevine Saudijske Arabije i Kulturnim centrom „Kralj Fahd“.

Posjeta predstavnika Ministarstva vanjskih poslova Republike Italije i ambasadora Republike Italije u BiH

Utorak, 23. oktobra 2012. godine: NJ. E. gospodin Raimondo de Cardona, ambasador Republike Italije u BiH, prof. dr. Massimo Caneva, koordinator za međuuniverzitetsku saradnju Ministarstva vanjskih poslova Republike Italije, general-major Robert Briger, komandant EUFOR-a u BiH, i pukovnik Dominik Horn, politički savjetnik EUFOR-a održali sastanak sa prof. dr. Muharemom Avdispahićem, rektorom i prof. dr. Ugom Vlasisavljevićem, prorektorom za međunarodne odnose.

Tema: saradnja Univerziteta u Sarajevu i međunarodnih organizacija s ciljem promocije mira, solidarnosti, stabilnosti, sigurnosti i razvoja u Bosni i Hercegovini te budući projekti u vezi sa mirom i pratećim procesima, univerzitetskim programima saradnje i koordinacijom između EU, UN-a, mirovnih snaga i akademske zajednice u integrativnim procesima u Sarajevu i na području Balkana.

U okviru ove saradnje, koja traje duže od decenije, nastoji se raditi na usavršavanju u oblasti obrazovanja i istraživanja, kao i na razmjeni studenata.

Posjeta ambasadora Japana u BiH Univerzitetu u Sarajevu

Srijeda, 24. oktobra 2012. godine: NJ. E. gospodin Hideo Yamazaki, ambasador Japana u BiH, i gospođa Tamaki Usuda, drugi sekretar Ambasade održali sastanak sa rektorom prof. dr. Muharemom Avdispahićem.

U toku sastanka istaknuta je uspješna saradnja sa Ambasadom Japana u BiH, te su postignuti dogovori o mogućim oblicima podrške Japana akademskim aktivnostima kao i o pokretanje kursa japanskog jezika na našem univerzitetu na kojem bi poduku izvodio izvorni i certificirani govornik japanskog jezika (kurs realizovan u jesen 2013.godine).

Posjeta predstavnika Državnog univerziteta u Misuriju, SAD

Kent Thomas, specijalni asistent predsjednika, prof. John Rose, brigadni general u penziji, posjetili su Službu za međunarodnu saradnju 25.10.2012.g . koju je predstavljala gđa Ljiljana Šulentić, stručna saradnica za međunarodnu saradnju. Tema: mogućnosti pokretanja i realiziranja dva master programa.

Posjeta prof. dr. Azamata Akbarova, prorektor za međunarodnu saradnju i naučnoistraživački rad Internacionalnog univerziteta Burch

Petak 2. novembra 2012. godine prof. dr. Azamat Akbarov, prorektor za međunarodnu saradnju i naučnoistraživački rad Internacionalnog univerziteta Burch održao sastanak sa prof. dr.

Ugom Vlasisavljević, prorektorom za međunarodne odnose.

Tema: intenziviranje saradnje između ova dva univerziteta, te učešću Sarajevskog univerziteta u organizaciji treće međunarodne konferencije o temi *Podučavanje stranih jezika i primijenjena lingvistika* planirane za maj 2013. godine u organizaciji Internacionalnog univerziteta Burch i suorganizaciji univerziteta iz Republike Turske i Bosne i Hercegovine. Ova naučna konferencija okupit će eminentne stručnjake iz oblasti lingvistike, a prethodnih godina je u radu konferencije participiralo 400 naučnika iz 52 zemlje svijeta.

Rrealizacija projekta

„Univerzitetska biblioteka Univerziteta u Sarajevu“

Predstavnici Saudijskog fonda za razvoj Kraljevine Saudijske Arabije su u okviru boravka u Bosni i Hercegovini u petak 14. decembra 2012. godine posjetili su Rektorat Univerziteta u Sarajevu. Sastanku su prisustvovali NJ. E. gospodin Eid

Mohammad A. Althakafi, ambasador Kraljevine Saudijske Arabije u BiH, predstavnici Saudijskog fonda za razvoj prof. dr. Damir Marjanović, ministar za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo, prof. dr. Muharem Avdispahić, rektor, prof. dr. Kemo Sokolija, predsjednik Upravnog odbora, prorektori prof. dr. Ugo Vlasisavljević i prof. dr. Dženan Đonlagić, prof. dr. Faruk Čaklovica, bivši rektor, doc. dr. Adnan Pašić, autor projekta, gospođa Bejta Ramović, šefica Odjeljenja za finansije međunarodnih projekata Ministarstva finansija i trezora BiH, i gospođa Lemana Vranić, savjetnica u Odjeljenju za finansije međunarodnih projekata Ministarstva finansija i trezora BiH.

Tema: projekat izgradnje „Univerzitetske biblioteke Univerziteta u Sarajevu“ koji će biti realizovan uz finansijsku podršku Kraljevine Saudijske Arabije.

Posjeta rektora Internacionalnog univerziteta u Sarajevu

Ponedjeljak, 24. decembra 2012: prof. dr. Özer Çınar, rektor Internacionalnog univerziteta u Sarajevu posjetio je rektora prof. dr. Muharema Avdispahića. Sporazum o akademskoj saradnji Univerziteta u Sarajevu i Internacionalnog univerziteta u Sarajevu potpisan je 2009. godine. Tema: mogućnosti poboljšanja i jačanja akademske i kulturne saradnje između ovih dviju visokoškolskih institucija, te mogući modaliteti saradnje koji uključuju obrazovni i naučnoistraživački rad.

Posjeta ambasadora Narodne Republike Kine u BiH

Petak 28. decembra 2012. godine: NJ. E. gospodin Wang Fuguo, ambasador Narodne Republike Kine u BiH. Tema: buduća saradnja i načini njenog unapređenja i intenziviranja, posebno mogućnosti za otvaranje katedre za kineski jezik na Univerzitetu u Sarajevu, te je ambasador Fuguo informirao rektora Avdispahića da je Ministarstvo obrazovanja NR Kine donijelo odluku kojom podržava osnivanje ove katedre, a odlukom je obuhvaćen angažman profesora i njihovih saradnika, zatim nabavka udžbenika, kao i obuka domaćih kadrova.

Posjeta ambasadora Islamske Republike Pakistan

Petak, 4. januara 2013. godine: NJ. E. gospodin Syed Khalid Amir Jaffery, ambasador Islamske Republike Pakistan u BiH. Istakavši sveobuhvatnost našeg univerziteta, rektor prof. dr. Muharem Avdispahić je uvaženom gostu predstavio rad i razvoj Univerziteta, te su vođeni razgovori o mogućnostima uspostavljanja saradnje između naših visokoškolskih institucija i njima srodnih institucija iz Pakistana, prvenstveno s ciljem razmjene studenata i nastavnog osoblja.

Posjeta ambasadora Republike Bugarske u BiH

Ponedjeljak 14. januara 2013. godine: NJ. E. gospodin Angel Alexandrov Angelov, ambasador Republike Bugarske u BiH, i gospodin Todor Koburov, savjetnik. U toku razgovora rektor Avdispahić je uvaženim gostima predstavio historiju i razvoj Univerziteta u Sarajevu, te ih informirao o aktuelnim dešavanjima i aktivnostima planiranim za naredni period. Univerzitet u Sarajevu ima potpisan Sporazum o akademskoj saradnji sa Univerzitetom „Sv. Kliment Ohridski“ u Sofiji, te su na sastanku vođeni razgovori o konkretnim vidovima implementacije ovog sporazuma, kao i o mogućnostima ostvarivanja saradnje između Univerziteta u Sarajevu i univerzitetā u Republici Bugarskoj.

Posjeta ambasadora Republike Makedonije u BiH

Ponedjeljak 14. januara 2013. godine: NJ. E. gospodin Rami Redžepi, ambasador Republike Makedonije u BiH. Sastanak je organiziran s ciljem razmjene informacija o mogućnostima proširivanja saradnje između našeg i univerzitetā u Republici Makedoniji.

Posjeta ambasadorice Kraljevine Španije u BiH

Četvrtak, 31. januara 2013. godine NJ. E. gospođa Maria Aurora Mejia Errasquin, ambasadorica Kraljevine Španije u BiH. Tema: modaliteti saradnje između našeg univerziteta i Ambasade Kraljevine Španije u BiH, te proširivanja saradnje i sa drugim univerzitetima u Španiji kao i mogućnosti otvaranja kancelarije Instituta „Cervantes“, koja bi pružala značajnu podršku aktivnostima Filozofskog fakulteta u Sarajevu i Univerziteta u Sarajevu. Misija Instituta „Cervantes“ je širenje španskog i drugih zvaničnih jezika ove zemlje, kao i kulture zemalja hispanskog govornog područja.

Posjeta šefice ureda Vijeća Evrope

Utorak, 5. mart 2013. godine: Gospođa Mary Ann Hennessey, šefica Ureda Vijeća Evrope u Bosni i Hercegovini. Tema: trenutni pogledi, stavovi i pozicije Univerziteta u Sarajevu u vezi sa aktuelnim stanjem u visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini.

Posebna pažnja na sastanku posvećena je Zakonu o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo i njegovom usklađivanju sa Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju BiH, donošenju Statuta Univerziteta u Sarajevu, te procesu akreditacije visokoškolskih ustanova univerziteta u Bosni i Hercegovini. Gospođa Hennessey ponudila je Univerzitetu u Sarajevu podršku pri realizaciji strateških opredjeljenja ove visokoškolske ustanove.

Posjeta predstavnika Nacionalnog tehničkog univerziteta Yuri Kondratyuk iz Poltave, Ukrajina

Službu za međunarodnu saradnju posjetio je 4. aprila 2013. godine profesor Anatolij Pavlenko. Domaćin je bila Ljiljana Šulentić, stručna saradnica za međunarodnu saradnju. Profesor Pavlenko je dekan Fakulteta za naftu, gas i inženjerstvo prirode. Uslijedio je sastanak sa predstavnicima Mašinskog i Građevinskog fakulteta.

Posjeta Generalnog sekretara OIC-a prof. dr. Ekmeleddina Ihsanoglu

U okviru dvodnevne posjete Bosni i Hercegovini prof. dr. Ekmeleddin Ihsanoglu, generalni sekretar Organizacije islamske saradnje (OIC) i počasni doktor Univerziteta u Sarajevu, održao je predavanje o temi „Organizacija islamske saradnje i islamski svijet u XXI vijeku“ u ponedjeljak 15. aprila 2013. godine Riječi dobrodošlice uvaženom prof. dr. Ekmeleddinu Ihsanogluu, prisutnim predstavnicima diplomatskog hora, dekanima, profesorima, studentima i drugim brojnim zvanicama uputio je prof. dr. Muharem Avdispahić, rektor. Govoreći o ulozi i značaju Organizacije islamske saradnje, profesor Ihsanoglu je istakao njen veliki značaj za balkanske zemlje i Bosnu i Hercegovinu. Naglasio je da je OIC druga organizacija svijeta po veličini, okuplja 57 zemalja stalnih članica sa četiri kontinenta, a broji i veliki broj zemalja posmatrača. Također je naveo da se Organizacija zalaže za očuvanje univerzalnih vrijednosti modernog društva, kao što su vladavina prava, poštovanje ljudskih prava, transparentnost i sve to uz kooperaciju među zemljama članicama.

Posjeta delegacije Medicinskog fakulteta Univerziteta „Dokuz Eylül“

Ponedjeljak 15. aprila 2013. godine: delegacija Medicinskog fakulteta Univerziteta „Dokuz Eylül“ u Izmiru (Turska), koju su činili prof. dr. Tülay Canda, dekanesa, prof. dr. M. Şerefettin Canda, prof. dr. Hasan Havitiioğlu te dr. Hüseyin Kansu, nekadašnji član Parlamenta Republike Turske. Tema: mogućnosti saradnje između Univerziteta u Sarajevu i Univerziteta „Dokuz Eylül“, kao i o modalitetima saradnje između medicinskih fakulteta Sarajevskog univerziteta i Univerziteta „Dokuz Eylül“ koji uključuju obrazovni i naučnoistraživački rad.

Posjeta predstavnika Fakulteta za javnu upravu u Sarajevu i Pravnog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Predstavnici Fakulteta za javnu upravu u Sarajevu, pridružene članice u sastavu Univerziteta u Sarajevu, i Pravnog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku održali su sastanak sa prorektorima našeg univerziteta 23. 04. 2013. Delegaciju Pravnog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera činili su dekan prof. dr. Igor Bojanić i prodekan prof. dr. Mario Vinković i prof. dr. Nihada Mujić, a u ime Fakulteta za javnu upravu prisutni su bili prof. dr. Munib Tahirović, osnivač Fakulteta, prof. dr. Ismet Sejfića, dekan, i doc. dr. Amina Hadžibegić-Bicciato, prodekanesa.

Fakultet za javnu upravu i Pravni fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera su započeli saradnju tokom prethodne akademske godine te ova posjeta predstavlja nastavak saradnje ova dva fakulteta koji je ozvaničen i potpisivanjem Memoranduma o saradnji.

Posjeta rektorice Univerziteta u Gracu

Četvrtak, 25. aprila 2013. godine: prof. dr. Christa Neuper, rektorica Univerziteta u Gracu. U toku sastanka naglašena je dugogodišnja uspješna saradnja Univerziteta u Sarajevu i Univerziteta u Gracu, te je razgovarano o načinima njenog unapređenja i intenziviranja, posebno kada je u pitanju razmjena studenata i nastavnog osoblja, kao i saradnja u oblasti naučnog istraživanja. Posebno je istaknuta podrška visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini koju austrijska vlada pruža već dugi niz godina.

Posjeta prof. dr. Joan Bloom, Boston College

Rektorat Univerziteta u Sarajevu posjetila je 30. aprila 2013. prof. dr. Joan Bloom, Boston College sa kojom je bila i prof. dr. Meliha Povolakić, prodekanesa za međunarodnu saradnju Pravnog fakulteta. Domaćin gostima bio je prof. dr. Ugo Vlasiavljević, prorektor za međunarodne odnose. Prof. Bloom je došla kao stipendista Fulbright programa na jednomjesečni boravak na Pravnom fakultetu na kome je radila sa grupom studenata.

Posjeta predstavnika Švedskog vijeća za visoko obrazovanje

Utorak 30. aprila 2013. godine: gospođa Rebecka Herdevall i gospodin Henrik Ohlsson, predstavnici Švedskog vijeća za visoko obrazovanje, gdje su se susreli sa prof. dr. Muharemom Avdispahićem, rektorom, i prof. dr. Ejubom Džaferovićem, dekanom Mašinskog fakulteta. Švedsko vijeće za visoko obrazovanje planira organizirati zajednički seminar između visokoobrazovnih institucija u Švedskoj i na Zapadnom Balkanu u okviru budućeg programa unutar Tempusa, Erasmus

Mundusa i Linnaeus-Palme programa koji finansira Švedska. U toku razgovora o realizaciji ovog seminara u Sarajevu predstavnici Švedskog vijeća za visoko obrazovanje su istakli da je glavni cilj seminara omogućavanje susreta univerzitetskih predstavnika, kako nastavnika tako i administrativnog osoblja, sa Zapadnog Balkana i iz Švedske, te zajedničko kreiranje novih projekata.

Posjeta delegacije ambasade Japana u BiH

7.maja 2013. godine: Kazumasa Miyazaki - prvi sekretar u ambasadi i Azra Pjanić - sekretar u Odjelu za kulturu. Domaćin je bio prof.dr.Ugo Vlasisavljević, prorektor za međunarodne odnose. Tema: kurs japanskog jezika koji je realiziran u jesen 2013. godine, nastavu održala Yukari Hill.

Posjeta predstavnika Univerziteta Malaysia, Perlis - UniMAP

8.maj 2013. godine: predstavnici Univerziteta Malaysia iz Perlisa: Dr. Moammad Najmudin - izvršni direktor UniMAP Holding i Azmi bin Mustapha - savjetnik rektora.

Posjeta studenata iz Slovenije

Četvrtak 9. maja 2013. godine: studenti Fakulteta za uporabne društvene študije u Novoj Gorici, Slovenija. Prilikom posjete studentima su prezentirane akademske aktivnosti i studijski programi Ekonomskog fakulteta, Fakulteta političkih nauka, Pravnog fakulteta, Fakulteta za javnu upravu i Centra za interdisciplinarnu postdiplomske studije Univerziteta u Sarajevu.

Posjeta predstavnika Univerziteta Hacettepe

Srijeda 22. maja 2013. godine: predstavnici Univerziteta Hacettepe (Turska): prof. dr. A. Murat Tuncer, rektor, prof. dr. Selim Sanin, zamjenik koordinатора za međunarodnu saradnju, i prof. dr. Kemal Öktem sa Odsjeka za političke nauke i javnu upravu.

Posjeta studenata iz Slovačke

Srijeda 29. maja 2013. godine: studenti i asistenti Pedagoškog fakulteta Univerziteta „Komenski“ u Bratislavi (*Univerzita Komenského v Bratislave*) su se susreli sa prof. dr. Ugom Vlasisavljevićem, prorektorom za međunarodnu saradnju, predstavnicima Pedagoškog fakulteta: dekanom prof. dr. Uzeirom Bavčićem i prodekanesom doc. dr. Majom Žmukić, te prof. dr. Lidijom Pehar-Zvačko, prodekanesom Filozofskog fakulteta, i predstavnicima Službe za međunarodnu saradnju Univerziteta u Sarajevu.

Realizacija projekta „Univerzitetska biblioteka Univerziteta u Sarajevu“

4. jun 2013. godine: predstavnici Saudijskog fonda za razvoj Kraljevine Saudijske Arabije. Tema: projekat „Univerzitetska biblioteka Univerziteta u Sarajevu“. Sastanku su prisustvovali predstavnici Saudijskog fonda za razvoj Kraljevine Saudijske Arabije: gospodin Sulaiman A. Alwetaid, gospodin Mohammed S. Aldalilan i gospodin Mohammed M. Alsufyani, te prof. dr. Damir Marjanović, ministar za obrazovanje, nauku i

mlade Kantona Sarajevo. gospođa Bejta Ramović, šefica Odjeljenja za finansije međunarodnih projekata Ministarstva finansija i trezora BiH, i gospođa Lemana Vranić, savjetnica u Odjeljenju za finansije međunarodnih projekata Ministarstva finansija i trezora BiH.

Posjeta predstavnika Univerziteta „Ondokuz Mayıs“

Petak 14. jun 2013. godine: predstavnici Univerziteta „Ondokuz Mayıs“ (Samsun, Turska): prof. dr. Hüseyin Akan, rektor, prof. dr. Hüsrev Mennan, direktor za međunarodne odnose, i mr. Ismail Hodžić, saradnik za međunarodne odnose u Odjelu za Balkan i zamjenik koordinатора za program „Mevlana“.

Posjeta rektora Univerziteta Malezija iz Perlisa i potpisivanje sporazuma o saradnji

Potpisivanje Memoranduma o razumijevanju između Univerziteta u Sarajevu i Univerziteta Malezija Perlis upriličeno je u petak 14. juna 2013. godine. Memorandum o razumijevanju – koji su potpisali prof. dr. Muharem Avdispahić, rektor, i brig. gen. prof. dato' dr. Kamaruddin Hussin, rektor Univerziteta Malezija Perlis – zaključen je s ciljem zajedničkog razvijanja odabranih programa, doprinosa razmjeni stručnjaka i ostvarivanja tehnološkog napretka, te saradnje u obrazovnim i istraživačkim programima. Potpisivanju Memoranduma o razumijevanju su, pored rektora prof. dr. Muharema Avdispahića, prorektora prof. dr. Dženana Đonlagića, te predstavnika Univerziteta Malezija Perlis, prisustvovali i Nj. E. gospodin Anuar bin Kasman, ambasador Malezije u BiH, gospodin Mohamed Hussain Abu Bakar, zamjenik ambasadora Malezije, i gospodin Edhem Pašić, ambasador i načelnik Ureda za posebne diplomatske aktivnosti Ministarstva vanjskih poslova BiH. U okviru ovog susreta dodijeljene su i stipendije za pet završenih srednjoškolaca iz Bosne i Hercegovine za studij na Univerzitetu Malezija Perlis.

Posjeta predstavnika Instituta „Yunus Emre“ iz Ankare

23. septembar 2013. godine: predstavnici Instituta Şaban Çobanoğlu, zamjenik predsjednika Instituta „Yunus Emre“ u Ankari, i gospodin Rahman Ademi, koordinador za Balkan. Goste je primio prof. dr. Muharem Avdispahić, rektor. Sastanku je prisustvovala prof. dr. Kerima Filan, šefica Katedre za turski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu. Dogovoreno je da će Institut pružiti podršku Univerzitetu u Sarajevu između ostalog i bogaćenjem bibliotečkog fonda iz oblasti književnosti, historije, umjetnosti i dr.

5. Međunarodna partnerstva i mreže

Bilateralni sporazumi o saradnji koji formaliziraju saradnju među univerzitetima u formi pisanog i potpisanog sporazuma/protokola ili memoranduma predstavljaju platformu za jačanje veza među institucijama i preduslov su zajedničke projekte. Mnogo od njih su uspostavljeni mnogo prije nego su nastali formalni načini saradnje kroz EU i druge međunarodne programe i značajno su doprinijeli jačanju imidža našeg univerziteta na međunarodnoj sceni. Ukupan broj potpisanih sporazuma je 113. U posljednjih nekoliko godina možemo pratiti rastući trend uspostavljanja saradnje sa univerzitetima iz Turske, ne samo kroz potpisivanje sporazuma o saradnji, već i kroz konkretne vidove saradnje koji se ogledaju u organiziranju zajedničkih konferencija, rektorskih konferencija, kao i posjetama nastavnika, saradnika i studenata. Prepreka za realizaciju ovih sporazuma su nedovoljna finansijska sredstva.

Da bi se finalizirao sporazum o saradnji konačnim potpisivanjem od strane autoriteta institucija u sporazumu neophodno je provesti prethodne složene administrativne procedure. Nakon pokrenute inicijative jedne od strane u sporazumu razmjenjuju se tekstovi sporazuma o saradnji obje institucije. Sadržaj ponuđenih dokumenata su upoređeni i pristupa se usaglašavanju stavova i koncipiranju dokumenta prihvatljivog za oba partnera. Univerzitet u Sarajevu provodi anketiranje svojih organizacionih jedinica i tako procjenjuje njihov interes za saradnju sa institucijom - potencijalnim partnerom u oblasti akademske saradnje. Po provedenoj anketi, rezimira se dobivena podrška i usklađuje tekst te se dokument prevodi i lektoriše. Tako pripremljena verzija je spremna za finalnu fazu procedure. Verzija na bosanskom jeziku se stavlja na dnevni red grupacije na čiju naučnu oblast se saradnja iz predmetnog sporazuma odnosi i nakon dobivene podrške, tekst sporazuma se dostavlja za dnevni red prve naredne sjednice Senata, koji treba da da konačnu suglasnost za njegovo potpisivanje. U slučaju da sporazum dobije podršku od većeg broja organizacionih jedinica koje su iz različitih naučnih oblasti, instanca usvajanja na grupaciji se preskače i sporazum se šalje direktno na usvajanje od strane Senata. Nakon usvajanja odluke Senata sporazum se potpisuje, ovjeri pečatom i protokoliše u verziji na engleskom, bosanskom i zvaničnom jeziku partnera i šalje partnerskoj instituciji na potpis. Najkompleksnija faza pripreme sporazuma je usaglašavanje teksta koji treba da bude okvir buduće saradnje u oblasti obrazovanja, istraživanja, mobilnosti, zajedničkog organiziranja međunarodnih skupova, u oblasti izdavačke djelatnosti i sl. Ukoliko se radi o specifičnoj saradnji sa partnerom se potpisuje sporazum o opštoj saradnji a sve specifičnosti (saradnja samo sa jednim fakultetom, na konkretnom projektu, i sl.) rješavaju se kroz aneks sporazuma o saradnji. U slučaju mogućih finansijskih obaveza koje proističu iz realiziranja sporazuma priprema se poseban ugovor između Univerziteta i organizacione jedinice koja će implementirati obaveze iz aneksa sporazuma. Ugovorom organizaciona jedinica prihvata finansijske obaveze koje proisteknu iz navedene saradnje.

Nešto jednostavnija procedura se koristi prilikom produženja postojećih sporazuma. Kada se radi o isteku roka sporazuma za koji je menadžment prethodno izrazio saglasnost za produženje saradnje, također se anketiraju organizacione jedinice da li imaju interes za nastavak saradnje. Nakon pozitivnog izjašnjenja kontaktira se partner i predlaže mu se produženje saradnje.

Na veb strani Univerziteta nalazi se tabela aktivnih sporazuma o saradnji koja se ažurira kvartalno ili po potrebi, zavisno od broja novih potpisanih sporazuma ili onih koji su u međuvremenu istekli. Paralelno sa tom tabelom ažuriraju se i registratori sa dokumentacijom o potpisanim sporazumima i čiji redoslijed u arhiviranju (redni broj u sadržaju registratora) treba da odgovara rednom broju na listi. Svaka promjena zahtijeva promjene ne samo na tabeli nego u kompletnoj dokumentaciji koja je arhivirana i prikazana po kontinentima i zemljama a sve po abecednom redu. Svako ažuriranje podrazumijeva i kontrolu na webometrics listi rangiranja univerziteta sa kojima imamo sporazume o saradnji. Tabela se priprema i na web postavlja na bosanskom i engleskom jeziku.

Novi sporazumi o saradnji

- Univerzitet Marke u Ankoni, Italija – potpisan 30.10.2012. na period od pet godina
- Ugovor sa Univerzitetom u Kasselu, Njemačka, za Elektrotehnički fakultet potpisan 16.7.2013. za period do 31.12.2013.
- Univerzitet u Wroclavu, Poljska – potpisan 6.12.2012. bez vremenskog ograničenja
- Univerzitet u Granadi, Španija – potpisan 28.11.2012. na period od pet godina
- Univerzitet u Samsunu - Memorandum o prijemnom ispitu potpisan 1.12.2012. na period od tri godine
- Sporazum za angažiranje lektora za španski jezik sa Ambasdom Kraljevine Španije u BiH
- Protokol o saradnji sa Institutom Yunus Emre za saradnju u oblasit turkologije.

Produženi sporazumi o saradnji

- University of Missouri- St. Louis – produžen 8.4.2013. na period od pet godina

Inicirane su saradnje sa sljedećim institucijama:

- Univerzitet Shahi Madani, Azarbijan;
- Iranski institut za društvene i kulturne studije Ministarstva za nauku i tehnologiju;
- WISE univerzitet, Jordan;
- Hašemitski univerzitet, Jordan;
- Univerzitet u Perlisu, Malezija;
- Beder univerzitet iz Tirane, Albanija;
- Dunavski univerzitet u Kermsu, Austrija,
- Alpen Adria University, Klagenfurt, Austrija;
- Univerzitet u Pećuju, Mađarska,

od čega je u toku procedura za sljedeće sporazume :

- WISE univerzitet, Jordan
- Univerzitet u Perlisu, Malezija
- Alpen Adria University, Klagenfurt, Austrija
- Univerzitet u Pećuju, Mađarska.

6. Članstva u mrežama, asocijacijama i drugim međunarodnim organizacijama

Učlanjenje u neku od mreža također zahtjeva određenu administrativnu proceduru. Odluku o pristupanju nekoj od mreža ili asocijacija donosi rukovodstvo a konačnu odluku donosi Senat na svojoj sjednici. Priprema članstva zahtjeva stalnu komunikaciju sa asocijacijom/ mrežom radi prikupljanja svih relevantnih informacija da bi se rukovodstvu pripremila detaljna informacija i obrazloženja. Posebno se obraća pažnja na eventualne iznose članarina. Zbog finansijske situacije Univerzitet nažalost nije dovoljno aktivan u radu mreža jer je limitiran finansijskim okvirima. Bez obzira da li se plaća članarina ili ne, partneri sami snose troškove puta i smještaja što predstavlja značajnu stavku za budžet institucije. Važno je istaći da su neke mreže produkt međunarodnih obaveza koje je potpisala Bosna i Hercegovina (Deklaracija u Raveni – UniADRION, Unija za Mediteran – EMUNI, i sl.)

Svaki od sporazuma za pristupanje članstvu podrazumijeva prevod i lektorisanje, vođenje evidencije i ažuriranje tabele koja se obavezno nalazi na web strani univerziteta i praćenje aktivnosti o kojima se redovno obavještavaju sve članice mreže. Neke informacije odnose se na master programe koji su dostupni studentima članica, neke su pozivi na partnerstvo u projektima, a neke na redovne godišnje skupove u kojima se definiraju strategije djelovanja za naredni period. Sve gore navedeno govori o obimu aktivnosti vezanih za članstva. One bi bile i veće, kao i korist od članstava kada bi Univerzitet imao odgovarajuća sredstva da aktivno učestvuje u ponuđenim aktivnostima.

LISTA MEĐUNARODNIH ASOCIJACIJA I MREŽA ČIJI JE ČLAN UNIVERZITET U SARAJEVU

LOGO	ORGANIZACIJA	SKRAĆENI CA	WEB ADRESA
	Evropska asocijacija univerziteta	EUA	www.eua.be
	Dunavska rektorska konferencija	DRC	www.drc-danube.org
	Internacionalni univerzitetski centar u Dubrovniku	IUC Dubrovnik	www.iuc.hr
	Globalna univerzitetska mreža za inovacije	GUNI	www.guninetwork.org
	Euromediterranski univerzitet	EMUNI	www.emuni.si

	Mreža univerziteta Jadransko-jonske regije	UniADRIO N	www.uniadriion.net
	Federacija univerziteta islamskog svijeta	FUWI/ISEC O	www.fuiw.org
	Internacionalno univerzitetsko vijeće u Ankar	IUC Ankara	www.iuc-edu.com

Buduća članstva

Univerzitetska agencija frankofonije (AUF)

Osim već postojećih članstava Univerzitet u Sarajevu aktivno je radio na pripremi aplikacije za prijem u članstvo Univerzitetske agencija frankofonije - Agence universitaire de la Francophonie (AUF). AUF je jedna od najznačajnijih asocijacija visokog obrazovanja i istraživanja u svijetu. AUF je operativna agencija za visoko obrazovanje i istraživanje i datira još od 1989. Ovaj frankofoni projekta ima za cilja da utemelji internacionalnu akademsku zajednicu na francuskom jeziku koja stvara i prenosi znanje.

AUF djeluje na međunarodnoj sceni iz dva sjedišta: u Montrealu i u Parizu. Čini ga 70 članica iz 40 zemalja uključujući regionalne urede sa ukupno 427 uposlenika. Postupak učlanjenja je kompleksan posao koji će biti priveden kraju početkom februara 2014. Godine kada se objavljuje konkurs za nove članice asocijacije.

7. COTUTELLE – PhD JOINT DEGREE

Nakon višegodišnje pauze ponovo je aktivirana mogućnost dvojnog mentorstva za izradu doktorske teze. Ambasada Francuske raspisuje konkurs za dodjelu stipendija za ovu vrstu saradnje te svi projekti do sada realizirani, oni u toku i u pripremi odnose se na saradnju sa Univerzitetima u Francuskoj.

Sporazumi koji se dostavljaju za dvojno mentorstvo poštuju zakonsku regulativu EU iz te oblasti kao i zakonodavstvo zemlje sa kojom se realizira projekt. Obavezno je napomenuti da procedura obuhvata prevođenje i lektorisanje dostavljenog dokumenta koji se obavezno dostavlja Senatu na odobrenje. Akademski oblast se dogovara na matičnoj organizacionoj jedinici. Svaki takav projekt podrazumijeva sklapanje ugovora Univerziteta sa fakultetom na osnovu kojeg se definira da svi proistekli troškovi se ne odnose na Univerzitet nego na matični fakultet i/ili kandidata. Ugovor se pravi zavisno od toga kakve su obaveze navedene u sporazumu, gdje se vrši odbrana teze, da li odbrani prisustvuju samo mentor ili ima više članova komisije, i sl.

U akademskoj 2012/13. godine realizirana su dva sporazuma:

- ❖ Pravni fakultet Univerziteta u Sarajevu: potpisan sporazum za kandidata Mr. Nedžada Smajlovića koji će realizirati doktorsku disertaciju sa Univerzitetom u Poatjeu na temu „Abbreviated Forms of Criminal Procedure and Its Alternatives: A Comparative Analysis of Bosnian-Herzegovinian and French Criminal procedure Law”
- ❖ Građevinski fakultet Univerziteta u Sarajevu: potpisan sporazum za kandidata Mr. Eminu Hajdo koja će na Ecole Normal Superieure de Cachan realizirati doktorsku disertaciju na temu „Analiza ultimnog opterećenja čeličnih konstrukcija, uključujući geometrijske nelinearnosti i lokalna otkazivanja“.